

Nicolae VASILE

Retroroman (4)

Activități foarte interesante am desfășurat în numele Camerei, ca membru în alte organisme și mai ample, precum cele din Fundația "J.M. Juran", pentru promovarea excelenței în afaceri, și din Alianța pentru Dezvoltarea Economică a României (ADER).

Fundația "J.M. Juran", purtând numele renumitului calitolog american de origine română, reunea mai multe ONG-uri de reprezentativitate națională din domeniile asigurarea calității și mediul de afaceri și era condusă prin rotație, pentru mandate de câte trei ani, de fiecare dintre membri. Camera, ca initiator al proiectului, deținea primul mandat, pe care l-am preluat drept continuator al domnului Mario Duma. "Premiile Juran" reprezentau cele mai importante distincții pe care le putea obține o instituție (firmă, regie autonomă, asociație, primărie etc.) și se decernau la Palatul Cotroceni de către președintele României, după o evaluare foarte detaliată făcută de un juriu. Acestea aveau recunoaștere internațională, existând o structură similară în toate țările dezvoltate, fiind incluse chiar și printre criteriile de apreciere bancară. Cât timp am fost președinte în exercițiu al Fundației, s-au îndeplinit prevederile statutare, convingându-l pe Ion Iliescu, președintele de atunci, să găzduiască ceremonia și să decerneze premiile. După aceea, niciun președinte nu a mai făcut acest lucru, activitatea Fundației scăzând treptat în importanță.

Alianța pentru Dezvoltarea Economică a României era un forum care organiza dezbateri pe teme de interes economic. Era compusă din peste 130 de membri: camere de comerț, patronate, asociații profesionale etc., inclusiv cele din presă. Se întrunea lunar și era condusă prin rotație, pentru mandate de câte trei luni. Am deținut patru astfel de mandate. Invitații la discuții erau de la miniștri în sus. Au fost de mai multe ori chiar președintele țării și/sau primul ministru. Era un mod democratic foarte eficient în schimbul de idei dintre mediul economic și cel politic.

În afara acestor activități cu un caracter periodic, mai erau întâlniri ocazionale dintre Biroul de Conducere al Camerei și președintele sau primul ministru, care s-au întâmplat de mai multe ori. Îmi amintesc de mai multe întâlniri cu Ion Iliescu pe tema susținerii cercetării, cu Adrian Năstase pentru promovarea industriei autohtone, în urma cărora a rezultat proiectul "Produs în România", care, deși criticat de unii, a condus la obținerea unor rezultate concrete. Atât președintele cât și primul ministru au susținut ideea că România trebuie să se dezvolte în viitor și pe baza rezultatelor cercetărilor proprii. Asta s-a întâmplat până la apariția nocivă a doamnei Ecaterina Andronescu, care avea o singură idee, cum să ia banii de peste tot și să-i dea la universități. Ar fi fost în stare să primească și studenți fără bacalaureat. Astfel a distrus învățământul preuniversitar și cercetarea aplicativă, atunci când aceasta se afla în cadrul ministerului pe care îl conducea. Multe discuții au avut loc și la ROMEXPO, cu ocazia deschiderii unor

târguri, unde de asemenea se reuneau reprezentanții mediului economic cu politicienii.

Un alt loc de întâlnire al reprezentanților Camerei cu cei ai guvernului și cu ai sindicatelor, în calitate de invitați permanenți, era Consiliul Economic și Social, la nivel național, precum și Comisiile de Dialog Social din ministere. Personal am participat mulți ani la întâlnirile de la Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Ministerul Cercetării.

Perioada când puterea a trecut la cuplul Băsescu-Tăriceanu a fost mai plină de evenimente pe placul presei, dar mai săracă în rezultate. Îmi amintesc de savuroasa discuție de la Cameră când Traian Băsescu a venit la o discuție însoțit de consilierul său principal Bujor Bogdan Teodoriu, fost ministru al cercetării în Guvernele Victor Ciorbea și Radu Vasile. L-am stârnit, spre stupoarea celor prezenți, la o discuție criticându-l că folosește greșit cuvântul "deștept" în sens peiorativ. Vă amintiți de celebrele expresii "băieții deștepți din energie", "băieții deștepți din bănci" etc, explicându-i că asta înseamnă că preferă apologia prostiei. M-am temut de consecințe, știindu-l răzbunător, dar nu au existat, în afara apostrofărilor din momentul discuției și monologului său ulterior din mașină, după spusele SPP-istului, care îmi fusese cândva student la electronică.

Cu Tăriceanu discuțiile erau mai mereu pe tema importului de automobile, unde avea interese personale. Nu a lăsat Camera în pace, până când nu s-a inițiat un proiect de investiție foarte scump, un nou corp de clădire la ROMEXPO, cel unde au loc în prezent târgurile de carte. Erau destule clădiri acolo, dar niciuna nu avea înălțimea corspunzătoare pentru Salonul Auto București. După aceea a devenit mai conciliant, dar pentru scurt timp.

Am reușit odată să-i aducem pe amândoi, Traian Băsescu și Călin Popescu-Tăriceanu, la același eveniment și să și stea unul lângă altul în prezidiu. Era vorba de lansarea Strategiei Naționale de Export. Pusesem la cale aceasta la o discuție cu Iuliu Winkler, secretar de stat, șeful Departamentului de Export din Ministerul Industriei. Dialogul avusese loc, întâmplător, la Ambasada României de la Tokyo, ocazionată de un alt eveniment.

Apropo de discuțiile cu oamenii politici, este o realitate că acestea sunt uneori mai de substanță când îi prinzi în afara țării, unde sunt mai relaxați, fără presiunea treburilor curente din țară. Sunt mai dispuși să asculte. Am experimentat asta de mai multe ori, fiind în situația de a conduce delegații de oameni de afaceri care însoțeau diverși politicieni în deplasări externe: cu Emil Constantinescu, în Germania; cu Nicolae Văcăroiu, în Egipt, Liban și Kuweit; cu Valer Dorneanu, în Egipt și Iordania; cu Dan Ioan Popescu, în India; cu Doru Dumitru Palade, în Elveția și Belgia; cu Traian Băsescu, în Egipt; cu Lazăr Comănescu, în Turcia, Azerbaigean, Kazahstan, Uzbekistan, Armenia etc.

De exemplu, în vizita din Egipt cu Traian Băsescu și Bujor Bogdan Teodoriu, am discutat despre o categorie de proiecte majore de cercetare finanțate de Uniunea Europeană, legate de Delta Dunării. Există trei delte majore, Dunărea,

Nilul și Volga, unde s-ar putea cerceta teme comune. La vremea aceea Rusia avea o asociere pentru cercetare cu UE, la fel și Egiptul. Un proiect major pe această temă nu putea fi coordonat decât de România, care era singurul membru UE dintre cele trei țări. S-a protocolat acolo această temă, dar ulterior, în țară, s-au luat la ceartă potențialii coordonatori de proiect și nu a ieșit nimic până la capăt. Ne mai mirăm că în diverse domenii de o specificitate pur românească (Delta Dunării, Maramureș, Bucovina, Dracula, Brâncuși etc.), câștigă proiecte europene coordonate de parteneri din alte țări, iar românii sunt și ei acolo cu sume nesemnificative.

Filozofia promovată de specialiștii Camerei în conceperea unui mediu de afaceri mai predictiv era bazată pe dezvoltarea activităților de mediere și arbitraj, care se desfășoară în totalitate în curtea instituțiilor economice. Consideram că o afacere care ajunge în justiție e pe jumătate moartă și devine afacerea caselor de avocatură mai mult decât a proprietarilor acesteia. Existau oameni cu o bogată experiență în aceste activități precum Victor Babiuc, fost director juridic în Ministerul Comerțului Exterior, unde arbitrajul internațional era unul din instrumentele de rezolvare a disputelor comerciale, Aurel Vainer, fost director în Institutul de Cercetări Comerciale al Ministerului Comerțului Interior, specializat în domeniul medierii. O premiză a derulării eficiente a unor astfel de activități consta și în accesul simplu la bazele de date din Registrul Comerțului, care fusese dezvoltat chiar de specialiștii noștri sub coordonarea doamnei Cornelia Rotaru, directorul general executiv al Camerei la acea vreme, care funcționa ca un departament intern.

Personal devenisem un obișnuit al medierilor și cunoscut moderator al evenimentelor din multiple domenii de activitate, chiar și din afara Camerei. Am moderat întâlniri între delegații de oameni de afaceri români și străini cu ocazia multor misiuni economice. Când diverși organizatori de întâlniri ne solicitau acces la vreuna din sălile Camerei, pentru gratuitate, la cei din mediul guvernamental, sau pentru o reducere de tarif, la cei din mediul privat, condiția care se aprobase în Colegiul de Conducere era ca să accepte ca reprezentantul nostru să fie moderator.

Astfel am moderat și întâlniri foarte interesante, de exemplu, Adunarea Generală a unei Asociații de ziariști, foarte mare la acea dată, carea avea în conducere pe Cristian Tudor Popescu, Sorin Roșca Stănescu, Cornel Nistorescu etc. Sala Alexandru Ioan Cuza, care are 500 de locuri, era plină ochi, când, în deschidere, am pus întrebarea: "Considerați că în prezent a crescut comunicarea în țara noastră?" A urmat de un ropot dezaprobat, după care, explicând că definiția comunicării presupune *emisie, transmisie și recepție*, și-au dat seama că ceea ce considerau dâșii că a crescut era *emisia* și nicidecum *comunicarea*, pentru că *recepția* mesajelor transmise de presă era departe de a fi satisfăcătoare, atunci, ca și acum. După această lecție de comunicare, derularea evenimentului a fost normală.

Apropo de moderare, problema esențială a moderatorului este să convingă părțile că este independent, că nu ia partea niciuneia dintre părți. O solicitare interesantă a venit de la ministrul cercetării Gheorghe Popa care, după o ședință, mi-a spus:

– Domnule Vasile, mi-a venit o idee chiar acum în timpul acestei ședințe, văzând talentul dumneavoastră de mediere. Nu vreți să faceți o deplasare în orașul meu natal? Vreau să moderați o ședință la Universitatea de Medicină și Farmacie, pe tema stabilirii structurii de cercetare a acesteia, conform noilor reglementări.

– Dar ce este atât de dificil în această problemă?, i-am răspuns eu.

– Păi, conform dimensiunii instituționale ar trebui să fie maxim 5 institute și sunt deja venite 67 de propuneri. Până acum nu s-au găsit criterii de a le cupla cumva între ele. Fiecare persoană cât de cât importantă din universitate și-a propus să aibă propriul institut.

– De ce nu vreți să conduceți dumneavoastră ședința? Nu proveniți din medicină, deci puteți fi acceptat ca neutru.

– Soția lucrează în domeniu și poate fi pusă la îndoială neutralitatea mea.

Am convenit că voi merge. Ședința s-a stabilit într-o zi de vineri, să beneficiaz apoi de un plăcut week-end în Iași, unul dintre marile centre culturale și universitare ale țării. Rămăsese să mă gândesc la un puternic argument în favoarea neutralității mele. De obicei nu reușesc și merg pe fler. Ideile îmi vin la fața locului.

Sala era plină de toată protipendada universității: rector, prorectori, decani, prodecani, șefi de catedre și departamente, șefi de laboratoare, șefi de proiecte, șefi de discipline, profesori, conducători de doctorat etc. Când am intrat, am avut sentimentul că mă aflu într-o sală de sport înaintea unui meci important. Îmi revenea în minte perioada studenției, când mergeam des la meciurile de baschet Steaua-Dinamo. Nu țineam cu niciuna dintre ele, dar mergeam pentru plăcerea jocului.

Domnul ministru m-a însoțit până la intrarea în sediul universității după care a plecat. Rămăsesem singur cu cei de acolo pentru a arbitra tranșarea unei prade.

– Stimați domni, știu de ce sunt aici, știu care sunt datele problemei. Nu am nici un interes personal aparte în ceea ce privește soluția la care vom ajunge. Pentru a vă convinge suplimentar de neutralitatea mea, aflați că *vă urăsc pe toți la fel de mult*. Toți sunteți medici, iar eu dintr-o eroare medicală am petrecut opt ani din viață în spital. Și erau cei mai frumoși ani, cei ai copilăriei!

Zumzetul din sală s-a terminat brusc. A urmat o liniște profundă. Ședința s-a desfășurat într-un spirit foarte responsabil și, după vreo douăsprezece ore de contre și contra-contra, și-a atins scopul propus. Interesant este că la masa care s-a luat la prânz, într-o sală apropiată, niciunul dintre participanți nu a „îndrăznit” să vină la masa mea. Am mâncat singur, alături de peste o sută de oameni.